

Sosyal Uyum Kendini Değerlendirme Ölçeği (SUKDÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sosyal Uyum Kendini Değerlendirme Ölçeği (SUKDÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30781>

Özet

Sosyal Uyum Kendini Değerlendirme Ölçeği (SUKDÖ), bireylerin temel yaşam alanlarındaki **sosyal uyum** düzeylerini öz bildirim yoluyla değerlendirmek amacıyla Türkçe'ye uyarlanmış psikometrik bir araçtır. 21 maddeden ve dört alt boyuttan oluşan bu ölçek, özellikle psikiyatrik hastalıkları olan veya tedavi gören popülasyonlarda uyum seviyesindeki değişiklikleri ve sağlığın etkilerini izlemek için tasarlanmıştır. Ölçeğin Türkçe formunun **geçerlik** ve **güvenilirlik** çalışmaları 2008 yılında Cengiz Akkaya ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilmiş ve başarılı psikometrik özellikler gösterdiği rapor edilmiştir.

Ölçek, bireyin işlevselliğini; iş, aile, boş zaman aktiviteleri ve çevreyle başa çıkma yeteneği gibi kritik sosyal rollere odaklanarak dört ana boyutta değerlendirilmektedir. Derecelendirme, 4'lü **Likert** tipi bir ölçek (0-3) üzerinden yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Uyum Kendini Değerlendirme Ölçeği, SUKDÖ, Sosyal Uyum, Uyum Ölçeği, Psikometri, Türkçe Uyarlama, Depresyon, Öz Bildirim.

Yazarlar

Cengiz Akkaya, Ali Sarandöl, Ayşe Esen-Danacı, Engin Y. Sivrioğlu, Erdal Kaya, Selçuk Kır.

Amaç

Sosyal Uyum Kendini Değerlendirme Ölçeği (SUKDÖ)'nin temel amacı, klinik ve genel popülasyonlardaki bireylerin sosyal çevreleriyle olan etkileşimlerini ve yaşam rollerini ne kadar başarılı bir şekilde sürdürdüklerini ölçmektir. Bu ölçek, özellikle ruh sağlığı alanında, hastaların tedavi öncesi ve sonrası sosyal işlevsellik düzeylerini karşılaştırmak ve terapötik müdahalelerin etkinliğini objektif olarak değerlendirmek için bir araç sağlamaktadır.

Ölçeğin Türkçe uyarlaması, orijinal ölçeğin Türk kültürü ve dili bağlamında psikometrik olarak sağlam ve geçerli bir şekilde kullanılabilirliğini temin etmek amacıyla yapılmıştır. Bu uyarlama çalışması, ölçeğin klinik araştırmalarda ve günlük psikiyatrik uygulamalarda standart bir araç olarak kullanılabilmesi için zemin hazırlamıştır.

Yapı

SUKDÖ, bireyin toplumsal beklentilere ve çevresel taleplere verdiği yanıtların kalitesini yansıtan çok boyutlu bir **sosyal uyum** yapısını ölçmektedir. Ölçek, bireyin yaşamında kritik öneme sahip

olan dört temel alt boyutu kapsamaktadır.

Bu dört alt boyut, bireyin günlük yaşamdaki sorumlulukları yerine getirme becerisini ve kişisel tatminini yansıtır. Ölçek, toplam 21 maddeden oluşmaktadır ve bu maddeler aşağıdaki dört faktör altında gruplandırılmıştır:

Çalışma (Work)

Boş vakit (Leisure)

Aile (Family)

Çevreyi düzene koyma ve onunla baş etme yeteneği (Ability to organize and cope with the environment)

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek amacıyla yapılan **faktör analizi** sonucunda, öz değeri (eigenvalue) 1'den büyük dört faktör elde edilmiştir. Bu sonuç, SUKDÖ'nün teorik olarak öngörülen çok boyutlu yapıya desteklemektedir.

Elde edilen dört faktör arasında yalnızca birinci faktör, 7.169 öz değeri ile toplam varyansın %35.8'ini tek başına açıklamaktadır. Bu bulgu, ölçeğin genel sosyal uyum yapısına güçlü bir şekilde temsil eden baskın bir genel faktöre sahip olduğunu göstermektedir. Bu yüksek varyans açıklama oranı, ölçeğin yapısal geçerliliğinin güçlü olduğunu işaret etmektedir.

Güvenilirlik

SUKDÖ'nün güvenilirliği, iç tutarlılık ve test-tekrar test yöntemleri kullanılarak kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. İç tutarlılık analizi, ölçeğin maddelerinin birbirleriyle ne kadar tutarlı olduğunu gösteren yüksek değerler ortaya koymuştur.

Tüm grup için iç tutarlılık (Cronbach alfa): **0.90**.

Depresyon grubu için iç tutarlılık (Cronbach alfa): **0.87**.

Madde-toplam puan korelasyonları, ölçek maddelerinin genel puanla ilişkisini göstermiş ve tüm grupta 0.22 ile 0.66, depresyon grubunda ise 0.21 ile 0.59 arasında bulunmuştur. Bu değerler, maddelerin ölçeğin genel yapısına kabul edilebilir düzeyde katkıda bulunduğunu göstermektedir. Test-tekrar test güvenilirliği analizinde elde edilen korelasyon katsayısı 0.770 ($p < 0.0001$) olarak belirlenmiştir, bu da ölçeğin zaman içinde tutarlı sonuçlar verdiğini kanıtlamaktadır. Ayrıca, SUKDÖ değerinin ortalaması ile 29.4 ± 8.1 'den 37.8 ± 8.1 'e yükselmesi ($p < 0.0001$), ölçeğin tedaviye bağlı değişimleri hassasiyetle yakalayabildiğini göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin Türkçe formunun yapısal özelliklerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen **faktör analizi**, ölçeğin altında yatan boyutlar ortaya çıkarmıştır. Bu analizde, öz deeri 1'den büyük olan dört faktör belirlenmiştir. Bu dört faktör, ölçeğin çok boyutlu yapısını desteklemekle birlikte, genel sosyal uyum kavramına odaklanılmamış da göstermektedir.

Özellikle birinci faktörün (Öz Deeri: 7.169) toplam varyansın %35.8'ini açıklaması, ölçek maddelerinin önemli bir kısmının tek bir temel yapı etrafında toplandığını işaret etmektedir. Bu bulgu, SUKDÖ'nün hem genel bir sosyal uyum skorlamasına izin verdiğini hem de dört alt boyut üzerinden detaylı değerlendirme imkanı sunduğunu göstermektedir.

Ölçme Aracı

Test Tipi: Uyarlama (Adaptation)

Format: Öz Bildirim Ölçeği (4'lü Likert Derecelendirme)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Klinik ve genel popülasyonlar (Özellikle depresyon hastaları üzerinde geçerlik/güvenilirlik çalışması yapılmıştır).

Yaş Grubu: Yetişkinler.

Popülasyon Detayları: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması, hem genel örneklem hem de depresyon tanısı almamış klinik grup üzerinde yürütülmüştür.

Test Metodolojisi: 21 maddelik, 4 alt boyutlu ölçek. Puanlama 0 (Hiç) ile 3 (Çok) arasında değişen 4'lü Likert formatındadır.

Anahtar Kelimeler

Sosyal eşitsellik, Psikiyatri, **Cronbach Alfa**, Test-Tekrar Test, Psikometrik Özellikler, Yaşam Kalitesi, Sosyal Uyum.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Cengiz Akkaya

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Sağlanan kaynaklarda belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: cakkaya@uludag.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yazma Adresi: Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı (Uyarlama çalışması için yapılan dönemdeki kurumu).

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Sosyal Uyum Kendini Değerlendirme Ölçeği (SUKDÖ)'nin Türkçe formunun uyarlama çalışması 2008 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için standart izinler ve telif hakları, sorumlu yazar Cengiz Akkaya veya yayıncı kuruluş (Türk Psikiyatri Dergisi) üzerinden teyit edilmelidir. Ölçek, akademik ve klinik amaçlı kullanımlar için genellikle araştırmacılar tarafından doğrudan sorumlu yazara ulaşımla temin edilmektedir.

Kaynaklar

Akkaya, C., Sarandöl, A., Esen-Danacı, A., Sivrioğlu, E.Y., Kaya, E. ve Kırık, S. (2008). Sosyal Uyum Kendini Değerlendirme Ölçeği (SUKDÖ) Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirliği. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 19(3), 292-299.

Makalenin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan erişilebilir: turkpsikiyatri.com.

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması için PDF belgesi aşağıdan indirilebilir: sosyal-uyum-kendini-degerlendirme-olcegi-sukdo-toad.pdf.

Sosyal Uyum Kendini Değerlendirme Ölçeği (SUKDÖ) Maddeleri

Ölçek Yapısı: 4 alt boyut ve 21 madde

Alt Boyutlar:

??

Boş vakit

Aile

Çevreyi düzene koyma ve onunla baş etme yeteneği